

Βαγγέλης Αθανασόπουλος

Ο ΡΕΑΛΙΣΜΟΣ ΩΣ ΜΕΣΟ ΤΗΣ ΗΘΙΚΗΣ
ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΙΚΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ
ΤΗΣ ΔΙΗΓΗΣΗΣ

Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΙΔΕΟΛΟΓΙΚΟΥ ΡΕΑΛΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΛΟΥΚΗ ΛΑΡΑ

Ο ΛΟΥΚΗΣ ΛΑΡΑΣ ΤΟΥ ΒΙΚΕΛΑ αποτελεί προϊόν της διασταύρωσης συμβάσεων από διαφορετικά πολιτισμικά επίπεδα: από το κοινωνικό και το λογοτεχνικό. Η σύμβαση της ηθικότητας είναι αντιπροσωπευτική του πρώτου επιπέδου, και η σύμβαση ενός ανειμένου ρεαλισμού είναι αντιπροσωπευτική του δεύτερου. Ο συσχετισμός και η αλληλοεξυπηρέτηση των συμβάσεων των δύο διαφορετικών επιπέδων δεν γίνεται με τρόπο πρωτότυπο αλλά ούτε και κοινότυπο: αν κρίναμε σκόπιμο να αποτιμήσουμε το μυθιστόρημα από αυτή την άποψη, θα μπορούσαμε να καταλήξουμε στη διαπίστωση πως το συγκεκριμένο έργο συνιστά μια εορτή του επαρκούς συνδυασμού χρησιμοποιημένων συμβάσεων.

Η συνάντηση των πολλαπλών συμβάσεων συνεχίζεται και σε εκείνες που ανήκουν αποκλειστικά στο κοινωνικό ή στο λογοτεχνικό επίπεδο. Αυτό έχει ως συνέπεια την επίδειξη ενός εκλεκτικισμού που δημιουργεί αρκετά ερμηνευτικά προβλήματα όχι τόσο στο πρώτο όσο στο δεύτερο επίπεδο. Στο πρώτο από αυτά εκδηλώνεται με ιδέες που αρκετά σχηματικά θα μπορούσαμε να τις τοποθετήσουμε μέσα στα πλαίσια μιας αστικής ιδεολογίας και ενός ηθικού προτεσταντισμού, που διακρίνονται μεν σε όλη την έκταση του μυθιστορήματος αλλά που προβάλλονται και άμεσα –δηλαδή όχι απλώς μέσα από τη δράση των προσώπων– στα μέρη εκείνα όπου η αφηγηματική φωνή εγκαταλείπει την εξιστόρηση του συγκεκριμένου γεγονότος για να κάνει μια αποφθεγματική παρατήρηση ηθικού περιεχομένου.

Αυτές οι γενικού χαρακτήρα αποφθεγματικές παρατηρήσεις δίνουν την

